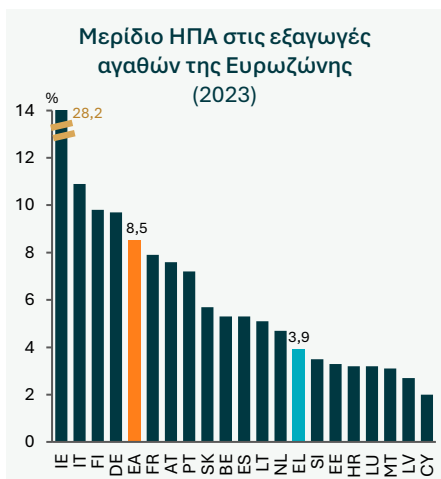
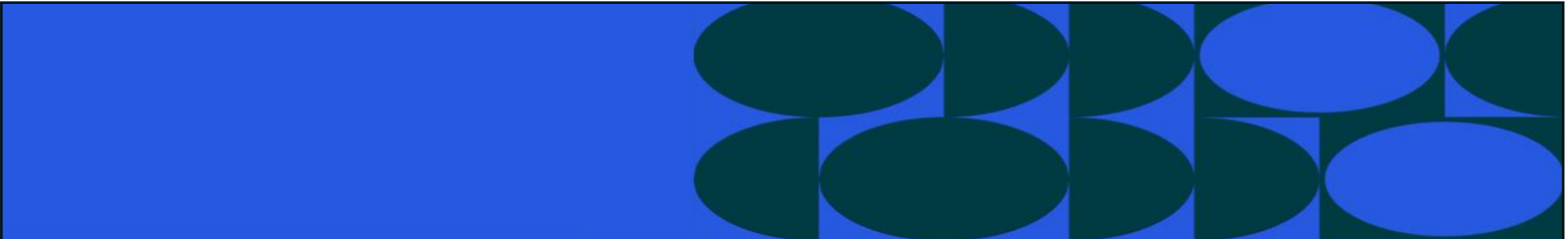

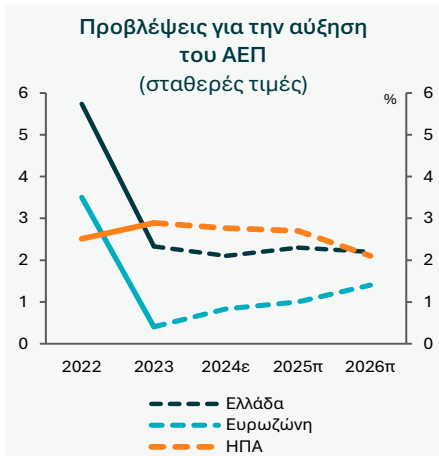
**Νέο σκηνικό στις ΗΠΑ:
Μια πρώτη αποτίμηση
των δυνητικών
επιδράσεων στην
ελληνική οικονομία**

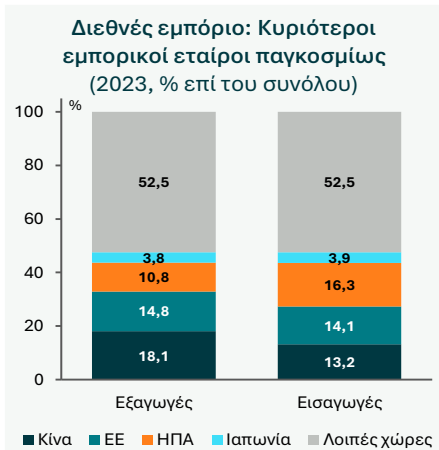
- Η ανάληψη των καθηκόντων της νέας κυβέρνησης στις ΗΠΑ τον Ιανουάριο του 2025 συνοδεύεται από μια σειρά εξαγγελιών για μεταβολές στην οικονομική πολιτική που θα μπορούσαν να επιδράσουν σημαντικά στις διεθνείς οικονομικές συνθήκες, ειδικά στην ΕΕ για την οποία οι ΗΠΑ συνιστούν τον κορυφαίο οικονομικό εταίρο.
- Οι διαφαινόμενες αλλαγές αφορούν κυρίως τη δασμολογική και φορολογική πολιτική των ΗΠΑ, τις προτεραιότητες της εμπορικής και κλιματικής στρατηγικής, τη συμμετοχή τους σε διεθνείς οργανισμούς και συμφωνίες, καθώς και θέματα σχετικά με το εμποτικό/ρυθμιστικό πλαίσιο και τη δομή επενδυτικών κινήτρων.
- Η Ελλάδα διατηρεί εμπορικό πλεόνασμα έναντι των ΗΠΑ της τάξης των €0,4 δισ. ετησίως, κατά μ.ό., από το 2011, το οποίο αυξήθηκε στα €0,6 δισ. το 2023, ενώ στο 11μηνο του 2024 το εμπορικό ισοζύγιο ήταν οριακά πλεονασματικό (€0,2 δισ.). Το 2022 καταγράφηκε προσωρινά έλλειμμα λόγω αυξημένων εισαγωγών φυσικού αερίου.
- Το μερίδιο των ΗΠΑ στις ελληνικές εξαγωγές αγαθών βρίσκεται σε ανοδική τροχιά την τελευταία 10ετία, σε όρους αξίας, αλλά συνεχίζει να έχει περιορισμένη συνεισφορά (αντιστοιχώντας στο 4,8% στο 11μηνο του 2024).
- Οι άμεσες επιδράσεις στο ελληνικό εξαγωγικό εμπόριο από φημολογούμενες αλλαγές στην εμπορική πολιτική των ΗΠΑ αναμένεται να είναι περιορισμένες, αφενός λόγω του σχετικά μικρού μεριδίου και αφετέρου λόγω της δομής των εξαγωγών που αφορούν κυρίως βασικά αγαθά, πρώτες ύλες και προϊόντα χαμηλού βαθμού μεταποίησης που δε φαίνεται να αποτελούν κατηγορίες υψηλής προτεραιότητας, υπό ένα σενάριο στοχευμένης μεταβολής των δασμών από τις ΗΠΑ, ενώ η ζήτησή τους εμφανίζει σχετικά χαμηλή ελαστικότητα ως προς την τιμή.
- Πιο σημαντικές θα μπορούσαν να είναι οι έμμεσες επιδράσεις, καθώς κορυφαίοι εμπορικοί μας εταίροι, όπως η Ιταλία και η Γερμανία, έχουν σημαντική εξαγωγική δραστηριότητα προς τις ΗΠΑ, με αξιόλογα εμπορικά πλεονάσματα, και είναι πιο ευάλωτοι υπό ένα σενάριο σημαντικής οριζόντιας αύξησης των δασμών.
- Το πλήγμα θα λάμβανε ακόμη μεγαλύτερες διαστάσεις στην περίπτωση άσκησης πιέσεων προς την ΕΕ για σκλήρυνση της στάσης απέναντι στην Κίνα, οι οποίες θα προκαλούσαν αντίμετρα κλιμακώνοντας τις εμπορικές αναταράξεις.
- Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μας, η οριζόντια αύξηση των δασμών κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες σε όλα τα εξαγόμενα μη ενεργειακά προϊόντα από την ΕΕ προς τις ΗΠΑ θα μείωνε τις συνολικές ελληνικές εξαγωγές κατά περίπου 1,7% και το ΑΕΠ έως και 0,4% σε σταθερές τιμές, τη διετία 2025-26, κυρίως λόγω έμμεσων επιδράσεων από τη σωρευτική αποδυνάμωση του ΑΕΠ στην ΕΕ (-0,8% σωρευτικά, χαμηλότερα από την αρχική εκτίμηση για την ίδια περίοδο). Η επίδραση θα ήταν σημαντικά μικρότερη αν η αύξηση ήταν περισσότερο στοχευμένη σε βιομηχανικά προϊόντα ή αν η ΕΕ επέλεγε να προβεί σε άλλες παραχωρήσεις, όπως επιχειρούν Καναδάς και Μεξικό.

-
- **Πλεονέκτημα για την ελληνική οικονομία αποτελεί ο σημαντικός ρόλος του τουρισμού** που δεν επηρεάζεται άμεσα από τα μέτρα, ενώ εμφανίζει χαμηλή ευαισθησία στις διεθνείς οικονομικές διακυμάνσεις τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, η εξελισσόμενη σεισμική δραστηριότητα στην περιοχή του Ν. Αιγαίου θα μπορούσε να εξελιχθεί σε μία σημαντική δυσμενή εξωγενή παράμετρο αβεβαιότητας, βραχυπρόθεσμα, αποδυναμώνοντας την ανοδική τάση των τουριστικών εσόδων το 2025.
 - **Τα τουριστικά έσοδα από τις ΗΠΑ** ανήλθαν σε €1,4 δισ. το 2023, από €0,7 δισ. το 2016, και το 2024 αναμένεται να φθάσουν σε νέο ιστορικό υψηλό (€1,5 δισ. στο 11μηνο του 2024). Το πλεόνασμα στο συνολικό διμερές εμπόριο υπηρεσιών με τις ΗΠΑ ανήλθε στα €2,6 δισ. το 2023 (12% του συνολικού ελληνικού πλεονάσματος εξαγωγικών υπηρεσιών).
 - **Η ισχυροποίηση του δολαρίου ενισχύει την ανταγωνιστικότητα** κόστους των ελληνικών εξαγωγών, αλλά η θετική επίδραση αντισταθμίζεται σε μεγάλο βαθμό από το υψηλό ποσοστό των, τιμολογούμενων σε δολάριο, ελληνικών εισαγωγών.
 - **Στο ενεργειακό πεδίο, η αναμενόμενη ενίσχυση της εξορυκτικής δραστηριότητας στις ΗΠΑ εκτιμάται ότι θα συντείνει σε χαμηλότερες τιμές καυσίμων** αν και οι βραχυπρόθεσμες επιδράσεις από τις τριβές που προκαλούν οι νέοι δασμοί και οι γεωπολιτικές εντάσεις παραμένουν σημαντικές. Η Ελλάδα θα επωφεληθεί μεσοπρόθεσμα από ενδεχόμενη μείωση των διεθνών τιμών πετρελαίου και φυσικού αερίου – λόγω της σχετικά υψηλής χρήσης τους στις μεταφορές, τη θέρμανση και την ηλεκτροπαραγωγή.
 - **Όσον αφορά τις ΑΞΕ**, οι εισροές κεφαλαίων από τις ΗΠΑ στην Ελλάδα ανήλθαν στα €1,3 δισ. σωρευτικά την περίοδο 2021-23, αντιστοιχώντας περίπου στο 7,5% των συνολικών εισροών αυτής της περιόδου. Η όξυνση του ανταγωνισμού μέσω παροχής ισχυρότερων επενδυτικών κινήτρων από τις ΗΠΑ είναι πιθανό να προσελκύσει ξένα κεφάλαια, μειώνοντας συνολικά τις επενδύσεις προς την ΕΕ αλλά και προς την Ελλάδα, καθώς και να καταστήσει ακόμη δυσκολότερη την προσέλκυση παραγωγικών επενδύσεων, ειδικά σε τομείς έντασης έρευνας και τεχνολογίας.
 - **Μεσοπρόθεσμα, οι αρνητικές έμμεσες επιδράσεις στην παραγωγικότητα και την ανάπτυξη** στην ΕΕ αλλά και την Ελλάδα μπορεί να είναι πιο σημαντικές, με τη συνέχιση και εντατικοποίηση των μεταρρυθμίσεων, την αποτελεσματική αξιοποίηση της χρηματοδότησης από το TAA και τους λοιπούς διαρθρωτικούς πόρους από την ΕΕ να αποτελούν τα βασικά, δυνητικά, συγκριτικά πλεονεκτήματα για τη χώρα μας, σε συνδυασμό με την υψηλή δημοσιονομική αξιοπιστία.

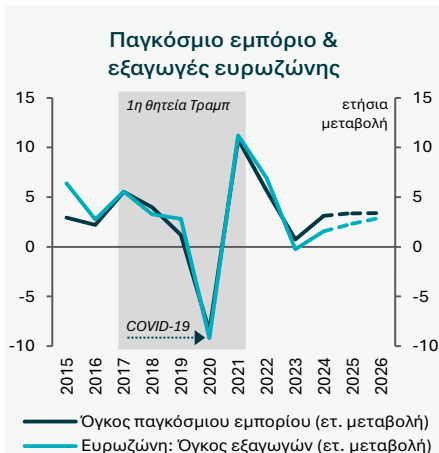
Οι εξελίξεις στις ΗΠΑ αναμένεται να επηρεάσουν τις παγκόσμιες οικονομικές τάσεις και την ταχύτητα ανάκαμψης της ευρωζώνης

Οι ΗΠΑ αποτελούν τη μεγαλύτερη αγορά παγκοσμίως και διαχρονικά εμφανίζουν εμπορικό έλλειμμα έναντι της Κίνας και της ΕΕ που αποτελούν τους μεγαλύτερους εξαγωγείς διεθνώς

Κατά την 1η θητεία του Ντ. Τραμπ, εφαρμόστηκαν παρόμοιες πολιτικές σε μικρότερη κλίμακα, χωρίς δραματικές επιπτώσεις στο διεθνές εμπόριο και τις επιδόσεις της ΕΕ. Οι τρέχουσες συνθήκες όμως διαφέρουν σημαντικά

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΔΝΤ & Δ/ση Οικονομικής Ανάλυσης ΕΤΕ

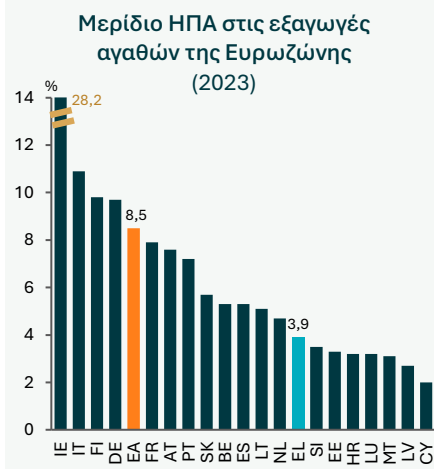
Νέο σκηνικό στις ΗΠΑ: Μια πρώτη αποτίμηση των δυνητικών επιδράσεων στην ελληνική οικονομία

Η ανάληψη των καθηκόντων από τη νέα ηγεσία υπό τον Ντ. Τραμπ στις ΗΠΑ, που αναδείχθηκε από τις Προεδρικές εκλογές της 5^{ης} Νοεμβρίου 2024, φαίνεται να δημιουργεί νέες προκλήσεις και εστίες αβεβαιότητας, οι οποίες αναμένεται να αρχίσουν να επηρεάζουν την παγκόσμια οικονομία από φέτος, με τις μεσοπρόθεσμες επιδράσεις να είναι δυνητικά ακόμη πιο σημαντικές. Ήδη από τις πρώτες μέρες εξειδίκευσης ορισμένων πολιτικών έχουν προκληθεί σημαντικοί κραδασμοί και έξαρση της αβεβαιότητας διεθνώς.

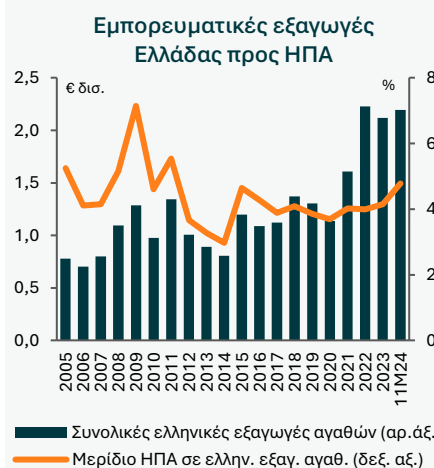
Κατά τη διάρκεια της 1^{ης} Προεδρίας του Ντ. Τραμπ (2017-2021), εφαρμόστηκαν πτυχές μιας αντίστοιχης στρατηγικής σε μικρή σχετικά κλίμακα, χωρίς να έχουν προκαλέσει τότε σημαντικές διεθνείς παρενέργειες. Ωστόσο, οι φημολογούμενες μεταβολές κατά την τρέχουσα θητεία αναμένουμε να είναι πολύ πιο δραστικές καθώς και το διεθνές περιβάλλον έχει αλλάξει σημαντικά. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την πρώτη θητεία οι οικονομίες στην ΕΕ είχαν αρχίσει να ανακάμπτουν από την πολυετή δημοσιονομική και τραπεζική κρίση, που επηρέασε κυρίως τις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου με επίκεντρο την Ελλάδα, με τον πυρήνα της ευρωζώνης και ειδικά τη Γερμανία να υπεραποδίδει, ενώ η νομισματική πολιτική ήταν επεκτατική στην Ευρώπη, με τον πληθωρισμό σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Οι αναταράξεις στο διεθνές εμπόριο ήταν περιορισμένες, αφού δεν είχε μεσολαβήσει η κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων. Τα ζητήματα αυξημένου δημοσίου χρέους σε αρκετές ανεπτυγμένες οικονομίες και οι επιπτώσεις από την πολυετή νομισματική χαλάρωση – που κορυφώθηκε κατά την περίοδο της πανδημίας και την οποία διαδέχθηκε μια απότομη σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής μέχρι τα μέσα του 2024 – απουσίαζαν κατά την περίοδο της 1^{ης} Προεδρίας.

Ειδικότερα, όσον αφορά την ευρωπαϊκή οικονομία, οι τρέχουσες συνθήκες διαφέρουν αισθητά – μετά τους σημαντικούς κραδασμούς των τελευταίων ετών (πανδημία, πληθωριστική/ ενεργειακή κρίση, πόλεμος στην Ουκρανία, συγκρούσεις στη Μ. Ανατολή) – και βρίσκουν την ευρωζώνη σε μια περίοδο αναιμικών οικονομικών επιδόσεων ενώ, αντιθέτως, η ελληνική οικονομία εμφανίζει συνεπή υπεραπόδοση. Από τις πρώτες μέρες ανάληψης των καθηκόντων της νέας ηγεσίας διαφαίνεται πρόθεση εμπροσθοβαρούς υλοποίησης των βασικών προεκλογικών δεσμεύσεων, αν και ο βαθμός αβεβαιότητας παραμένει υψηλός, ιδίως αναφορικά με τη δασμολογική πολιτική. Ωστόσο, δεδομένων των αυξημένων δημοσιονομικών ανισορροπιών στις ΗΠΑ και της εκδηλωμένης διάθεσης για άσκηση στοχευμένης επεκτατικής πολιτικής, με σκοπό την

Το μερίδιο των ΗΠΑ στις ελληνικές εξαγωγές αγαθών παραμένει πολύ χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μ.ό. ...

... παρά την ανοδική τροχιά του τα τελευταία χρόνια

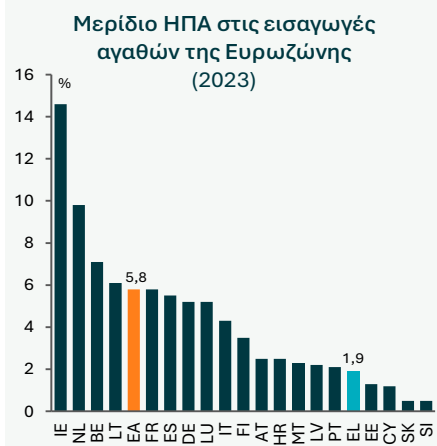
Η Ελλάδα εμφανίζει ένα μικρό εμπορικό πλεόνασμα έναντι των ΗΠΑ

ώθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και την ενίσχυση των ονομαστικών εισοδημάτων μέσω φοροελαφρύνσεων, η άντληση αυξημένων εσόδων από δασμούς είναι πρακτικά αναπόφευκτη, ακόμη και αν οι εμπορικοί εταίροι αντιπροτείνουν σημαντικά αντισταθμιστικά μέτρα. Σύμφωνα με ένα από τα πιθανολογούμενα σενάρια, η δασμολογική επιβάρυνση στις εξαγωγές από την ΕΕ θα μπορούσε να αυξηθεί κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες (π.μ.) για τις περισσότερες κατηγορίες εξαγόμενων αγαθών (και ακόμη υψηλότερα για ορισμένα βιομηχανικά κυρίως αγαθά). Ήδη από την 1^η Φεβρουαρίου ανακοινώθηκε η αύξηση της δασμολογικής επιβάρυνσης κατά 25 π.μ. προς τους στενότερους εμπορικούς εταίρους των ΗΠΑ, το Μεξικό και τον Καναδά, και κατά 10 π.μ. στους ήδη πολύ υψηλότερους δασμούς που εφαρμόζονται σε ένα τμήμα των Κινεζικών εξαγωγών, αλλά και επέκτασή τους και στις υπόλοιπες εξαγωγές, ενώ φαίνεται ότι έρχεται και η σειρά της ΕΕ. Στις δύο πρώτες περιπτώσεις (Μεξικό, Καναδάς) η εφαρμογή ανεστάλη – τουλάχιστον προσωρινά (για 30 ημέρες) – με τις δύο χώρες να δεσμεύονται για την επιβολή μέτρων που αφορούν κυρίως το μεταναστευτικό και τη φύλαξη των συνόρων.

Οι εν λόγω μεταβολές, αν τελικά συντελεστούν συμπεριλαμβάνοντας και την ΕΕ, αναμένεται να οδηγήσουν τη μέση δασμολογική επιβάρυνση στις ΗΠΑ σε υψηλό 5 δεκαετιών, προκαλώντας πιθανότατα και αντίμετρα από κάποιες τουλάχιστον από τις χώρες που στοχοποιούνται. Είναι δεδηλωμένη η πρόθεση οι μεταβολές να καλύψουν ένα σημαντικό ποσοστό ή ακόμη και το σύνολο των εμπορευματικών εισαγωγών των ΗΠΑ, ενώ κατά την προηγούμενη θητεία οι αυξήσεις ήταν πολύ μικρότερες και αφορούσαν μόνο το 14% των εισαγωγών. Η αύξηση των δασμών θα μπορούσε να γίνει πιο στοχευμένη ή ηπιότερη για την ΕΕ, μέσω εφαρμογής αντισταθμιστικών μέτρων ή παραχωρήσεων που θα περιόριζαν, μεταξύ άλλων, το εμπορικό πλεόνασμα της ΕΕ έναντι των ΗΠΑ, ωστόσο, ακόμη και σε αυτή την περίπτωση, οι αρνητικές επιδράσεις για την ΕΕ δε θα μπορούσαν να εξαλειφθούν. Πρακτικά το κόστος θα περιοριζόταν, αλλά δε θα εξαλειφόταν, αν οι χώρες της ΕΕ περιόριζαν τις δασμολογικές απειλές μέσω εξεύρεσης εναλλακτικών τρόπων προκειμένου να μειώσουν τα διμερή τους εμπορικά πλεονάσματα, αγοράζοντας περισσότερα αγαθά από τις ΗΠΑ και περιορίζοντας τη δαπάνη τους για προμήθειες από τρίτες χώρες (έστω και αν αυτό μεταφραζόταν σε ακριβότερες εισαγωγές για την ΕΕ). Ωστόσο, το όποιο όφελος από μια τέτοια διαπραγμάτευση θα συρρικνωνόταν αν η προσαρμογή αφορούσε μείωση του εμπορίου μεταξύ χωρών της ΕΕ, γενική επιδείνωση του συνολικού εμπορικού

Οι εισαγωγές από τις ΗΠΑ στην Ελλάδα είναι, επίσης, περιορισμένες συγκριτικά με την ευρωζώνη, ενώ η πρόσφατη αύξηση αντανακλά εισαγωγές φυσικού αερίου (LNG), ειδικά το 2022 αλλά και το 2023

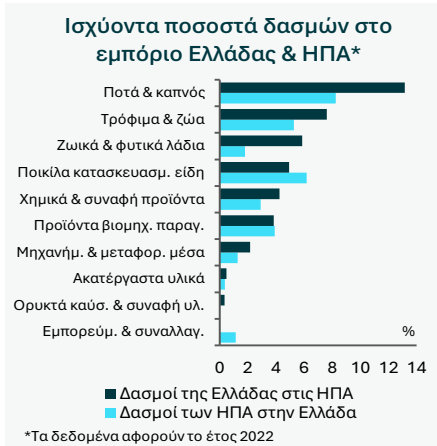

Ωστόσο, οι κορυφαίες εξαγωγικές μας αγορές στην ΕΕ έχουν μεγάλη εξαγωγική έκθεση στις ΗΠΑ και θα μπορούσαν να επηρεαστούν αρνητικά

Σημαντικότερες 5 εξαγωγικές αγορές της Ελλάδας			
2023		11Μ:2024	
Χώρα	€δισ.	Χώρα	€δισ.
ΙΤΑΛΙΑ	5,9	ΙΤΑΛΙΑ	4,8
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	3,5	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3,3
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3,4	ΚΥΠΡΟΣ	3,1
ΚΥΠΡΟΣ	3,3	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	2,7
Η ΠΑ	2,1	Η ΠΑ	2,2

Πηγή: Πανελλ. Σύνδεσμος Εξαγωγέων, Eurostat

Μηχανήματα, βιομηχανικά προϊόντα, χημικά και πρώτες ύλες θα υφίσταντο τη μεγαλύτερη επιβάρυνση από μια οριζόντια αύξηση των δασμών από τις ΗΠΑ στις ελληνικές εξαγωγές

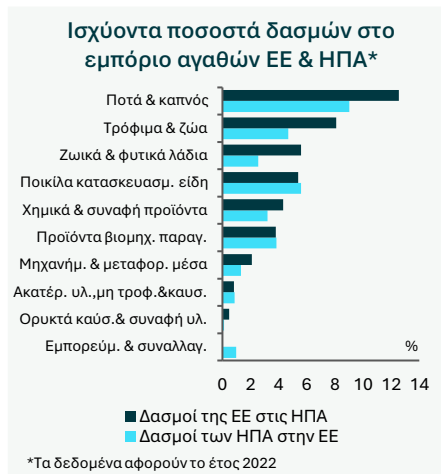
πλεονάσματος της ΕΕ ή/και εκτροπή εγχώριων επενδύσεων προς τις ΗΠΑ.

Ενδεχόμενη κλιμάκωση της πίεσης προς εμπορικούς εταίρους, προκειμένου να διασφαλιστεί η βελτίωση του εξωτερικού εμπορικού ισοζυγίου των ΗΠΑ, καθώς και άσκηση πολιτικών που αφορούν την παράταση ή εισαγωγή νέων φοροαπαλλαγών σε φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, την παροχή επιδοτήσεων, και τη χαλάρωση του εποπτικού και ρυθμιστικού πλαισίου για τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στις ΗΠΑ, θα μπορούσαν να δημιουργήσουν πρόσθετες προκλήσεις για την ΕΕ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Οι τελικές επιδράσεις υπό τις τρέχουσες συνθήκες είναι ακόμη πιο δύσκολο να προβλεφθούν, ενώ το συνολικό τους αποτύπωμα θα απαιτήσει χρόνο για να αξιολογηθεί.

Υπό αυτό το πρίσμα, επιχειρούμε μια πρώτη εκτίμηση του δυνητικού αντικτύπου των φημολογούμενων μέτρων στην ελληνική οικονομία, βάσει και των πρώιμων ενδείξεων που παρέχουν οι πρώτες κινήσεις της νέας ηγεσίας. Λαμβάνοντας υπόψη την ελλιπή πληροφόρηση αναφορικά με τον ακριβή σχεδιασμό και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των νέων πολιτικών, αλλά και τα διαφαινόμενα περιθώρια διαπραγμάτευσης, επιδιώκουμε να αναδείξουμε τους δυνητικούς διαύλους επιδράσεων και τους τομείς δραστηριότητας που πιθανότατα θα δεχθούν τις σημαντικότερες πιέσεις.

Περιορισμένες άμεσες επιπτώσεις στις ελληνικές εξαγωγές προς τις ΗΠΑ, αλλά μεγαλύτερος αντίκτυπος μέσω πιθανής επιδείνωσης των οικονομικών συνθηκών στην ΕΕ

Όσον αφορά τις εμπορικές συναλλαγές της Ελλάδας με τις ΗΠΑ, η περιορισμένη έκθεση στην εν λόγω αγορά και η διάρθρωση των ελληνικών εξαγωγών φαίνεται να περιορίζουν τις άμεσες επιπτώσεις. Συγκεκριμένα, η ελληνική οικονομία διατήρησε ένα πλεονασματικό εμπορικό ισοζύγιο κατά την προηγούμενη δεκαετία, με το πλεόνασμα να κορυφώνεται την περίοδο 2015-2018 (€0,5 δισ., κατά μ.ό., ετησίως). Το ισοζύγιο έγινε προσωρινά ελλειμματικό το 2022 (-€1,2 δισ.), κυρίως λόγω αυξημένων εισαγωγών υγροποιημένου φυσικού αερίου που προσέγγισαν το ιστορικό υψηλό των €2,2 δισ. το ίδιο έτος. Το 2023 το ισοζύγιο έγινε και πάλι πλεονασματικό (€0,6 δισ.), ενώ στο 11μηνο του 2024 το διμερές εμπορικό ισοζύγιο εμφάνισε μικρό πλεόνασμα €0,2 δισ. Εξαιρώντας τα ενεργειακά αγαθά, η Ελλάδα εμφανίζει συνεχώς πλεόνασμα στο εμπορικό ισοζύγιο με τις ΗΠΑ και μάλιστα διευρυνόμενο (μέσο ετήσιο εμπορικό πλεόνασμα €0,6 δισ. την περίοδο 2021-11Μ:2024 έναντι €0,3 δισ. την προηγούμενη δεκαετία 2011-19). Το ισοζύγιο προβλέπεται να καταστεί ελλειμματικό μεσοπρόθεσμα, καθώς

Κύριες εμπορευματικές εξαγωγές Ελλάδας προς ΗΠΑ

2023

Κλάδος/Προϊόν	€ δις.	%/σύνολο
Τρόφιμα	0,54	25,3
Ορυκτά καύσιμα	0,42	19,7
Βιομηχανικά προϊόντα	0,40	18,7
Μέταλλα	0,21	9,8
Μη μεταλλικά ορυκτά	0,16	7,4
Λοιπά βιομηχ. προϊόντα	0,03	1,4
Μηχανολ. & μεταφορ. εξοπλισμός	0,29	13,9

Πηγές: Eurostat, Δ/ση Οικονομικής Ανάλυσης ΕΤΕ

Κύριες εμπορευματικές εξαγωγές Ευρωζώνης προς ΗΠΑ

2023

Κλάδος/Προϊόν	€ δις.	%/σύνολο
Μηχανολ. & μεταφορ. εξοπλισμός	183,7	40,5
Χημικά προϊόντα	133,3	29,4
Διάφορα κατασκευασμ. είδη	53,3	11,8
Επαγγ. συσκευές, μηχαν. ελέγχου, ένδυση & λοιπά είδη	27,5	6,1
Λοιπά βιομηχ. προϊόντα	25,8	5,7
Βιομηχανικά προϊόντα	38,3	8,5
Μέταλλα & μη μεταλλικά ορυκτά	28,4	6,3
Λοιπά βιομηχ. προϊόντα	9,8	2,2

Πηγές: Eurostat, Δ/ση Οικονομικής Ανάλυσης ΕΤΕ

αναμένεται αύξηση της χρήσης υγροποιημένου φυσικού αερίου προερχόμενου από τις ΗΠΑ – με συρρίκνωση των εισαγωγών από τη Ρωσία – και επιτάχυνση των παραλαβών και αναβαθμίσεων οπλικών συστημάτων.

Το μερίδιο των ΗΠΑ στις ελληνικές εμπορευματικές εξαγωγές βρίσκεται σε ανοδική πορεία, σε όρους αξίας, αλλά συνεχίζει να έχει σχετικά μικρή συνεισφορά (περίπου στο 4% επί του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών το 2023 – 3,3% εξαιρώντας τα ενεργειακά προϊόντα – και στο 4,8% στο 11μηνο του 2024). Επιπλέον, το μερίδιο των ΗΠΑ στις ελληνικές εξαγωγές είναι σημαντικά χαμηλότερο σε σύγκριση με την αντίστοιχη βαρύτητα των ΗΠΑ στις εξαγωγές της Ευρωζώνης (8,5% κατά μ.ό.), με την Ιρλανδία (28,2%), την Ιταλία (10,9%), τη Φινλανδία (9,8%), τη Γερμανία (9,7%) και τη Γαλλία (7,9%) να εμφανίζουν την ισχυρότερη άμεση εξαγωγική εξάρτηση από τις ΗΠΑ.

Αναφορικά με την κλαδική δομή των ελληνικών εμπορευματικών εξαγωγών προς τις ΗΠΑ, τη μεγαλύτερη συνεισφορά έχουν οι κλάδοι τροφίμων (κυρίως λαχανικά και φρούτα), ορυκτών καυσίμων (πετρελαιοειδών), και βιομηχανικών προϊόντων (κυρίως κατασκευαστικών υλικών και μετάλλων), ενώ τα «επίμαχα» προϊόντα υψηλής τεχνολογίας, τα διαρκή καταναλωτικά αγαθά και τα φάρμακα διαδραματίζουν πιο περιορισμένο ρόλο, με την Ελλάδα να εμφανίζει διμερές έλλειμμα με τις ΗΠΑ στις εν λόγω κατηγορίες. Οι εισαγωγές από τις ΗΠΑ ανήλθαν στο 1,9% των συνολικών ελληνικών εμπορευματικών εισαγωγών, σε όρους αξίας, το 2023 (1,1% αν εξαιρέσουμε τα καύσιμα), έναντι αντίστοιχου μέσου όρου για την ευρωζώνη 5,8%, και απαρτίζονται κυρίως από ορυκτά καύσιμα (φυσικό αέριο), μηχανολογικό και μεταφορικό εξοπλισμό (κυρίως μηχανήματα παραγωγής ενέργειας), και χημικά (κυρίως πλαστικά).

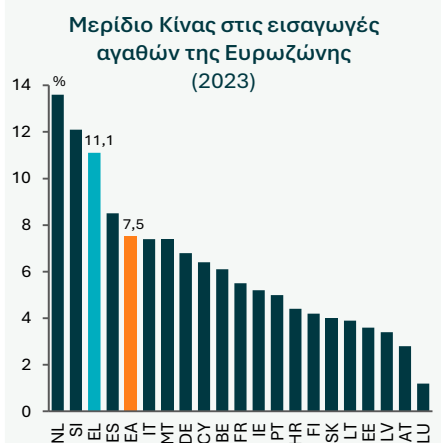
Υποθέτοντας αύξηση της μέσης δασμολογικής επιβάρυνσης κατά 10 π.μ. για όλα τα μη ενεργειακά προϊόντα – από 0,4% έως 8,3% που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα – θα προέκυπτε άνοδος της μέσης τιμής των ελληνικών εξαγωγών προς τις ΗΠΑ κατά περίπου 7% – με την παραδοχή ότι οι εξαγωγείς δε θα απορροφήσουν τμήμα της επίδρασης – η οποία, πιθανότατα, θα αντισταθμιστεί σε μεγάλο βαθμό από την ενίσχυση του δολαρίου έναντι του ευρώ. Η άμεση αρνητική επίδραση στον ετήσιο ρυθμό αύξησης των συνολικών ελληνικών εμπορευματικών εξαγωγών θα ήταν μικρότερη από -0,3% ετησίως και αμελητέα όσον αφορά το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ (-0,05 π.μ.), με βάση την εκτιμώμενη ιστορική ελαστικότητα ζήτησης για εξαγωγές (σε όγκο) ως προς την τιμή.

Σημαντικότερες έμμεσες αρνητικές επιδράσεις στο ελληνικό εξαγωγικό εμπόριο θα μπορούσαν να προκύψουν από μια

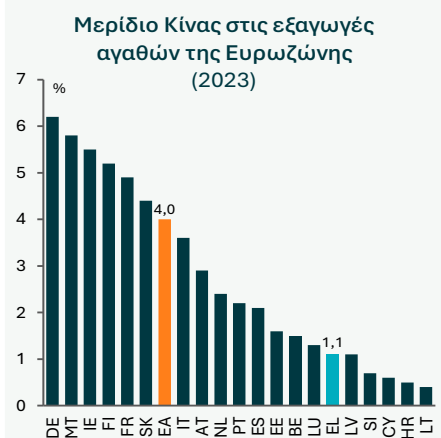
Η διάρθρωση της βιομηχανικής παραγωγής και των εξαγωγών σημαντικών χωρών της ευρωζώνης τις καθιστά πιο ευάλωτες στα πιθανά μέτρα των ΗΠΑ

Οι σχετικά υψηλές εισαγωγές από την Κίνα θα μπορούσαν να αποτελέσουν εστία ανησυχίας, εάν οι ΗΠΑ ασκήσουν πιέσεις στην ΕΕ για σκλήρυνση της εμπορικής της στάσης προς την Κίνα

Η εξαγωγική έκθεση της Ελλάδας στην Κίνα είναι μικρή, ωστόσο άλλες ευρωπαϊκές χώρες είναι πολύ πιο ευάλωτες σε πιθανά αντίμετρα από την Κίνα

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, Ευρωπαϊκή Επιτροπή & Δ/νση Οικονομικής Ανάλυσης ΕΤΕ

πιθανή επιδείνωση των οικονομικών επιδόσεων βασικών εξαγωγικών μας αγορών στην ΕΕ, σε περίπτωση κλιμάκωσης των πιέσεων στις δικές τους εξαγωγές προς τις ΗΠΑ, λόγω αυξημένων δασμών ή άλλων αντιμέτρων. Συγκεκριμένα, η Ιταλία και η Γερμανία συγκαταλέγονται μεταξύ των κορυφαίων εξαγωγικών μας αγορών και, παράλληλα, έχουν μεγάλη έκθεση στις ΗΠΑ. Σύμφωνα με τις πρώτες ενδεικτικές εκτιμήσεις μας, που αφορούν μόνο το εμπορικό ισοζύγιο, η οριζόντια αύξηση των δασμών κατά 10% σε όλα τα εξαγόμενα προϊόντα από την ΕΕ προς τις ΗΠΑ θα μείωνε τις συνολικές ελληνικές εξαγωγές κατά περίπου 1,7%, σε σταθερές τιμές, και το ελληνικό ΑΕΠ κατά 0,4% σωρευτικά μέχρι τα τέλη του 2026, κυρίως λόγω έμμεσων επιδράσεων από την αποδυνάμωση των οικονομιών των Ευρωπαϊών εμπορικών μας εταίρων (εκτιμώμενος μ.ό. αύξησης ΑΕΠ ευρωζώνης 0,8% έναντι αρχικής εκτίμησης 1,2% για το 2025), με παρόμοιο αντίκτυπο και το 2026.

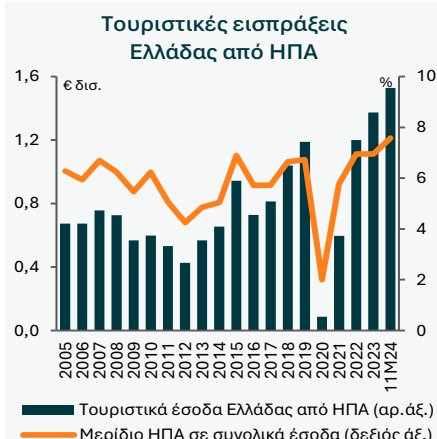
Οι επιδράσεις θα ήταν πιο σημαντικές σε περίπτωση κλιμάκωσης των πιέσεων προς την ΕΕ από τις ΗΠΑ για συντονισμό της εμπορικής πολιτικής απέναντι στην Κίνα – που συνιστά και το βασικό εμπορικό «στόχο» των ΗΠΑ μεσοπρόθεσμα – ώστε να περιορίσει το εμπορικό της πλεόνασμα, προκαλώντας εν τέλει και αντίμετρα από την Κίνα εναντίον των ΗΠΑ αλλά και της ΕΕ. Οι εν λόγω επιδράσεις είναι ακόμη πιο δύσκολο να ποσοτικοποιηθούν, καθώς απαιτούν και πρόσθετες υποθέσεις για τις αντιδράσεις της Κίνας, για τις οποίες μόνο εικασίες μπορούν να γίνουν. Μια τέτοια εξέλιξη θα μπορούσε να πλήξει σε μεγαλύτερο βαθμό τους βασικούς μας εμπορικούς εταίρους που διατηρούν ισχυρές διμερείς εμπορικές ροές με την Κίνα, ζημιώνοντας έμμεσα περισσότερο και την ελληνική οικονομία. Επίσης, η εμπλοκή της ΕΕ σε έναν εμπορικό πόλεμο των ΗΠΑ με την Κίνα θα προκαλούσε ισχυρότερους οικονομικούς κλυδωνισμούς και υψηλότερο πληθωρισμό, λόγω της μεγαλύτερης έκθεσης της Ευρώπης αλλά και της Ελλάδας σε μη ενεργειακές εμπορευματικές εισαγωγές από την Κίνα.

Υπό αυτό το σενάριο, θα υπήρχαν και πιο σημαντικές άμεσες οικονομικές επιδράσεις για τη χώρα μας, καθώς εμφανίζει μεγάλη εξάρτηση σε εισαγωγές από την Κίνα (11,1% των συνολικών ελληνικών εισαγωγών προήλθαν από την Κίνα το 2023, έναντι 7,5% κατά μ.ό. στην ευρωζώνη), κυρίως όμως σε κατηγορίες προϊόντων που δε βρίσκονται στην αιχμή ενός δυνητικού εμπορικού πολέμου. Οι εν λόγω επιδράσεις είναι περισσότερο πολύπλοκες και συνεπάγονται πολύ μεγάλο περιθώριο σφάλματος, σε οποιαδήποτε εκτίμηση. Ωστόσο, στα πλαίσια μιας ανάλυσης κόστους-οφέλους, είναι προφανές ότι εξαιτίας των πολλαπλάσιων οικονομικών διασυνδέσεων και της

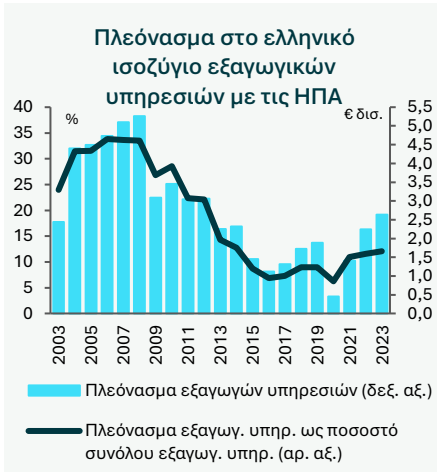
Οι αμυντικές δαπάνες ως ποσοστό στο ΑΕΠ της Ελλάδας υπερβαίνουν το 3% έναντι μ.ό. 2% για την ΕΕ

Η αυξανόμενη συνεισφορά των ΗΠΑ στον ελληνικό τουρισμό δε φαίνεται να απειλείται, όπως και η συνολική πορεία του κλάδου που εμφανίζει χαμηλή ευαισθησία στις αλλαγές πολιτικής, ακόμη και αν συνεκτιμήσουμε τις βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις στις οικονομίες της ευρωζώνης

Η βαρύτητα των ΗΠΑ στις συνολικές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών της χώρας μας ...

μεγάλης επιχειρηματικής έκθεσης της ΕΕ στις ΗΠΑ έναντι οποιουδήποτε άλλου εμπορικού εταίρου παγκοσμίως, η διαπραγμάτευση για τη διασφάλιση της εν λόγω σχέσης θα αποτελούσε ύψιστη προτεραιότητα έναντι της διασφάλισης σταθερών εμπορικών σχέσεων με την Κίνα.

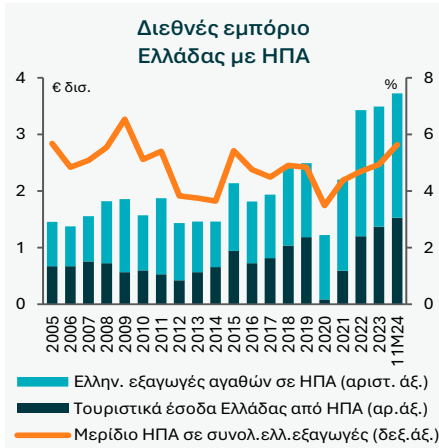
Αντιθέτως, σε περίπτωση που οι τριγμοί στο διμερές εμπόριο Κίνας και ΕΕ αποφεύγονταν, ενδεχομένως οι τιμές για αρκετές κατηγορίες εισαγωγών από την Κίνα να υποχωρούσαν, καθώς μέρος των Κινεζικών εξαγωγών προς τις ΗΠΑ – αλλά και άλλων χωρών εκτός ΕΕ που θα μπορούσαν να στοχοποιηθούν από τις ΗΠΑ – θα διοχετεύονταν προς την ΕΕ. Αυτό θα συνέτεινε σε μείωση του κόστους παραγωγής καθώς και του πληθωρισμού, με βραχυπρόθεσμο τουλάχιστον όφελος για τους καταναλωτές αλλά και την οικονομική δραστηριότητα, ειδικά για χώρες με πιο περιορισμένη μεταποιητική βάση και υψηλότερη εξάρτηση σε εισαγωγές, όπως η Ελλάδα. Ωστόσο, η εν λόγω εξέλιξη θα μπορούσε να αυξήσει τις προκλήσεις για την ευρωπαϊκή παραγωγή, αφού θα κλιμακωνόταν η πίεση από τις φθηνότερες εισαγωγές από την Κίνα και άλλες τρίτες χώρες, υποσκάπτοντας το επενδυτικό κλίμα και την ανταγωνιστικότητα ακόμη και σε τομείς αιχμής (αυτοκινητοβιομηχανία, τεχνολογικός εξοπλισμός, άλλα κεφαλαιουχικά/καταναλωτικά αγαθά, ακόμη και ορισμένα πρωτογενή αγαθά και ορυκτά).

Αναφορικά με τις αμυντικές δαπάνες, που ενδεχομένως να συμπεριληφθούν στα πεδία διαπραγμάτευσης με τις ΗΠΑ, αξίζει να τονισθεί ότι η Ελλάδα ήδη υπερβαίνει το υφιστάμενο ενδεικτικό όριο συνεισφοράς στη συλλογική αμυντική ισχύ του ΝΑΤΟ (2% του ΑΕΠ), με τις ετήσιες αμυντικές δαπάνες να ξεπερνούν το 3% του ΑΕΠ το 2023, έναντι σχεδόν 2% για το μέσο όρο της ΕΕ. Οι σχετικές δαπάνες της Ελλάδας αναμένεται να αυξηθούν περαιτέρω τα επόμενα χρόνια, λόγω παραλαβών και αναβαθμίσεων σημαντικών οπλικών συστημάτων.

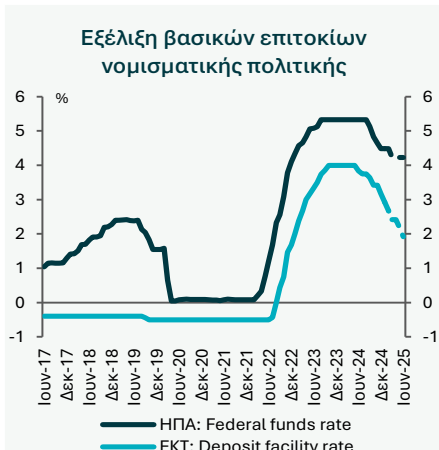
Ανθεκτική αναμένεται να παραμείνει η ανοδική πορεία του τουρισμού, ο οποίος έχει επιδείξει εξαιρετική σταθερότητα στις οικονομικές διακυμάνσεις αλλά παραμένει ευάλωτος σε ακραίους εξωγενείς παράγοντες

Πλεονέκτημα για τη χώρα μας στην τρέχουσα συγκυρία συνιστά και ο σημαντικός ρόλος του τουρισμού για την ελληνική οικονομία, αφού ο συγκεκριμένος κλάδος εμφανίζει χαμηλή ευαισθησία στις αναμενόμενες αλλαγές πολιτικής των ΗΠΑ. Μάλιστα, η εν λόγω αγορά φαίνεται να αυξάνει σταθερά τη συνεισφορά της στις συνολικές τουριστικές αφίξεις και εισπράξεις της χώρας μας την τελευταία δεκαετία (εξαιρώντας την περίοδο της πανδημίας). Πράγματι, οι αφίξεις Αμερικανών τουριστών ως ποσοστό των συνολικών τουριστικών αφίξεων στην Ελλάδα αυξήθηκαν από 2,4% το 2012 σε 4,3% το 2023

...βρίσκεται σε ανοδική τροχιά

Οι εξελίξεις στις ΗΠΑ και η αντίδραση της Fed θα επιδράσουν και στην ταχύτητα αποκλιμάκωσης των επιτοκίων διεθνώς αλλά και στο γενικότερο χρηματοπιστωτικό περιβάλλον

(4,2% το 11μηνο του 2024), ενώ αντίστοιχα οι τουριστικές εισπράξεις από τις ΗΠΑ ως ποσοστό των συνολικών τουριστικών εισπράξεων της Ελλάδας ανήλθαν από 5,7% το 2016 σε 7,0% το 2023 και 7,6% το 11μηνο του 2024, με τη μέση δαπάνη ανά ταξίδι στα €1.032 το 11μηνο του 2024, έναντι €654 για τις αφίξεις στην Ελλάδα από την ευρωζώνη. Οι ετήσιες εισπράξεις από τις ΗΠΑ ανήλθαν από €0,7 δισ. το 2016 σε σχεδόν €1,4 δισ. το 2023 και για το 2024 φαίνεται ότι τα έσοδα θα φθάσουν σε νέο ιστορικό υψηλό (€1,5 δισ. στο 11μηνο του 2024), με τον τουρισμό και γενικότερα τις υπηρεσίες να μην απειλούνται από τους κινδύνους που αφορούν το διεθνές εμπόριο. Ο προγραμματισμός πτήσεων από τις ΗΠΑ προς την Ελλάδα δείχνει νέα αύξηση για το 2025, αποτυπώνοντας την αξιόπιστη ανοδική δυναμική.

Ωστόσο, αξίζει να τονισθεί ότι η όξυνση της αβεβαιότητας λόγω της πολύ έντονης σεισμικής δραστηριότητας που παρατηρείται από τον Ιανουάριο σε συγκεκριμένη περιοχή του Ν. Αιγαίου θα μπορούσε να εξασθενήσει την ανοδική τροχιά του τουρισμού, καθώς οι άμεσα επηρεαζόμενες περιοχές αντιστοιχούν στο 4% τόσο των ετήσιων τουριστικών εσόδων όσο και του ετήσιου κύκλου εργασιών στον τομέα διαμονής και εστίασης, στο σύνολο της χώρας (περίπου 10% όσον αφορά το σύνολο των Κυκλάδων).

Συναλλαγματικές επιδράσεις και νομισματική πολιτική

Οι μακροοικονομικές επιδράσεις από την ήδη παρατηρούμενη ανατίμηση του δολαρίου έναντι του ευρώ – με την ιστομμία δολαρίου/ευρώ στα 1,05 δολάρια/ευρώ στα τέλη Νοεμβρίου 2024 (χαμηλό έτους) αλλά και στις αρχές του 2025, 5,0% χαμηλότερα από το υψηλό 31 μηνών των 1,11 δολαρίων/ευρώ που σημειώθηκε το Σεπτέμβριο του 2024, είναι πιο σύνθετες. Συγκεκριμένα, η εξασθένηση του ευρώ αυξάνει την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών προς τις ΗΠΑ αλλά και προς άλλες χώρες, των οποίων η τιμολόγηση γίνεται σε δολάρια. Ωστόσο, δεδομένου ότι το ποσοστό των ελληνικών εμπορευματικών εξαγωγών που τιμολογείται σε δολάριο κυμαίνεται, σύμφωνα με εκτιμήσεις μας, στο 23% των συνολικών εξαγωγών έναντι 13% για το μ.ό. της ευρωζώνης, ενώ το ποσοστό των εισαγωγών προσεγγίζει το 30%, με την Ελλάδα να είναι εν πολλοίς αποδέκτης τιμών στα διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά (price taker), η καθαρή επίδραση στους όρους εμπορίου θα είναι πιθανότατα αρνητική, επιβαρύνοντας το εξωτερικό ισοζύγιο.

Επίσης, η ισχυροποίηση του δολαρίου αποτυπώνει και μια αξιόλογη απόκλιση των προσδοκιών σχετικά με την πορεία της νομισματικής πολιτικής μεταξύ ευρωζώνης και ΗΠΑ, με τις αγορές να προεξοφλούν ταχύτερη μείωση των επιτοκίων από

Ο αντίκτυπος της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής των ΗΠΑ δε θα αφήσει ανεπηρέαστη την ΕΕ

Σημαντικός παραμένει ο ρόλος των ΗΠΑ στις διεθνείς αγορές ενέργειας και άλλων βασικών εμπορευμάτων

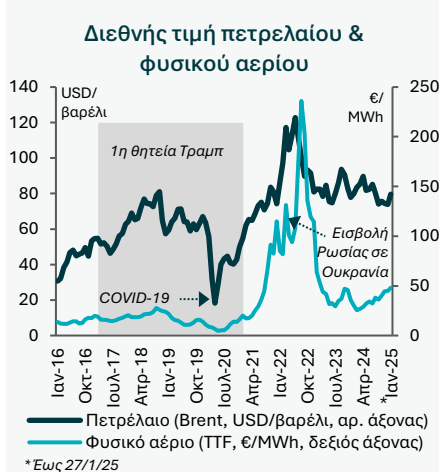
την ΕΚΤ. Όμως, επειδή η οικονομία της ΕΕ είναι πιο ανοικτή, μια ενδεχόμενη αύξηση των εισαγόμενων πληθωριστικών πιέσεων λόγω αδύναμου ευρώ, σε συνδυασμό με την πιθανολογούμενη επίδραση των δασμών και των αντιμέτρων στη λειτουργία των διεθνών εφοδιαστικών αλυσίδων, θα μπορούσαν να επιβραδύνουν τη μείωση των επιτοκίων στην ευρωζώνη ή/και να αυξήσουν τα ασφάλιστρα κινδύνου που περικλείουν οι χρηματοπιστωτικοί τίτλοι, δημιουργώντας ένα λιγότερο υποστηρικτικό χρηματοοικονομικό περιβάλλον από αυτό που προεξοφλείται σήμερα από τις αγορές. Όσον αφορά τις πληθωριστικές πιέσεις, ως αντιστάθμισμα της δυνητικής πληθωριστικής επίδρασης των δασμών θα μπορούσε να λειτουργήσει, όπως προαναφέρθηκε, η προσπάθεια τρίτων χωρών να διοχετεύσουν στην ευρωπαϊκή αγορά προϊόντα, λόγω μειωμένης ζήτησης από τις ΗΠΑ εξαιτίας των δασμών ή άλλων περιορισμών, αυξάνοντας εν τέλει την ευελιξία στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ.

Η ελαστικοποίηση της ενεργειακής πολιτικής των ΗΠΑ θα ωφελήσει βραχυπρόθεσμα την Ελλάδα, μειώνοντας το κόστος της ενεργειακής μετάβασης

Οι ενεργειακές εξελίξεις θα μπορούσαν να λειτουργήσουν αντιπληθωριστικά, ειδικά για τη χώρα μας, και να δώσουν τη δυνατότητα για μια πιο ομαλή πορεία υλοποίησης της ενεργειακής μετάβασης, με χαμηλότερο κόστος, παρά την πιθανή αποδυνάμωση των διεθνών κλιματικών πρωτοβουλιών εξαιτίας της διαφαινόμενης αποστασιοποίησης των ΗΠΑ για τα προσεχή τουλάχιστον έτη. Η δηλούμενη πρόθεση της νέας ηγεσίας να ενθαρρύνει περαιτέρω την εξορυκτική δραστηριότητα εκτιμάται ότι θα συντείνει σε χαμηλότερες διεθνείς ενεργειακές τιμές, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, τόσο για το πετρέλαιο όσο και για το φυσικό αέριο – με τις τρέχουσες εκτιμήσεις για την τιμή του αργού πετρελαίου (Brent crude oil) να διαμορφώνονται σε \$72,2/βαρέλι για το μ.ό. του 2025 έναντι εκτιμήσεων κατά το 2ο τρίμηνο του 2024 για μέση τιμή \$78,6/βαρέλι για το ίδιο έτος – ειδικά αν συνδυαζόταν και με αποκλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων. Επίσης, η εξειδίκευση των μέτρων εναντίον Καναδά, Μεξικού και Κίνας οδήγησε σε κάμψη των τιμών ορισμένων βιομηχανικών εμπορευμάτων και του πετρελαίου, λόγω ανησυχιών για την παγκόσμια ζήτηση.

Η ελληνική οικονομία, που λόγω διαρθρωτικών χαρακτηριστικών (σημαντικός ρόλος ορυκτών καυσίμων στις μεταφορές και τη θέρμανση, καθώς και φυσικού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή) παραμένει περισσότερο εξαρτημένη από τον ευρωπαϊκό μ.ό. στα ορυκτά καύσιμα, θα επωφελούνταν περισσότερο από τις χαμηλότερες τιμές ενέργειας

Η διαφαινόμενη ενθάρρυνση της εξορυκτικής δραστηριότητας από τη νέα ηγεσία των ΗΠΑ εκτιμάται ότι θα συντείνει σε χαμηλότερες τιμές ορυκτών καυσίμων διεθνώς, αν και βραχυπρόθεσμοι καταλύτες – όπως πρόσθετα ενεργειακά μέτρα κατά της Ρωσίας, μείωση αποθεμάτων φυσικού αερίου στην ΕΕ, και άλλοι έκτακτοι παράγοντες – υπεραντισταθμίζουν αυτή την επίδραση μέχρι σήμερα

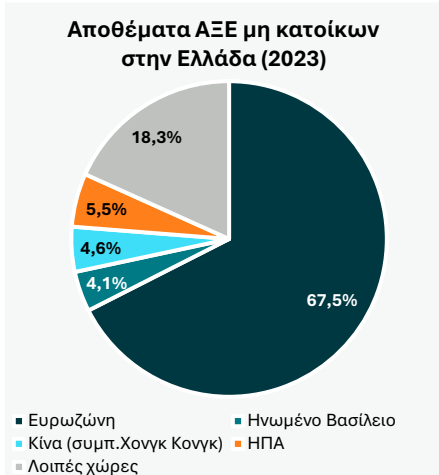
μεσοπρόθεσμα, εφόσον ξεπεραστούν οι βραχυπρόθεσμες αναταράξεις. Εκτιμάται ότι μια μείωση 10% στις διεθνείς τιμές καυσίμων σε ευρώ ενισχύει το ρυθμό αύξησης του ελληνικού ΑΕΠ κατά σχεδόν 0,2%. Το δυνητικό όφελος θα μπορούσε να μετριάσει εάν οι πολυμερείς εμπορικές πιέσεις ενταθούν και μεταφραστούν σε αυξανόμενο κόστος παραγωγής εντός ευρωζώνης αλλά και τιμών εισαγωγών εξοπλισμού απαραίτητου για την ενεργειακή μετάβαση από αγορές εκτός ΕΕ, λειτουργώντας ως αντικίνητρο για πράσινες επενδύσεις και λοιπές επενδύσεις σε «καθαρές» τεχνολογίες.

Αντιστρόφως, τα οφέλη για τη χώρα μας θα ενισχυθούν αν οι περιορισμοί πρόσβασης στις ΗΠΑ οδηγήσουν σε φθηνότερες εισαγωγές αγαθών αλλά και εξοπλισμού για την ΕΕ που παράγονται σε τρίτες χώρες (λ.χ. μπαταρίες, ηλεκτρικά αυτοκίνητα, εξοπλισμός για παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας), με την Ελλάδα να έχει βραχυπρόθεσμα κίνητρο να εισάγει από το φθηνότερο προμηθευτή καθώς έχει περιορισμένη εγχώρια παραγωγή σε αντίθεση με ορισμένες χώρες της ΕΕ. Οι σημαντικοί ακόμη διαθέσιμοι πόροι του ΤΑΑ μπορούν να διατηρήσουν σε σταθερή τροχιά την πορεία ενεργειακής μετάβασης της Ελλάδας, παρά τη διεθνή μεταβλητότητα, επιτρέποντας και την πιο σταδιακή επίτευξη κάποιων από τους πολύ φιλόδοξους στόχους που θέτει η ΕΕ.

Διεθνές σκηνικό για άμεσες ξένες επενδύσεις και ανταγωνιστικότητα – η κύρια μεσοπρόθεσμη απειλή

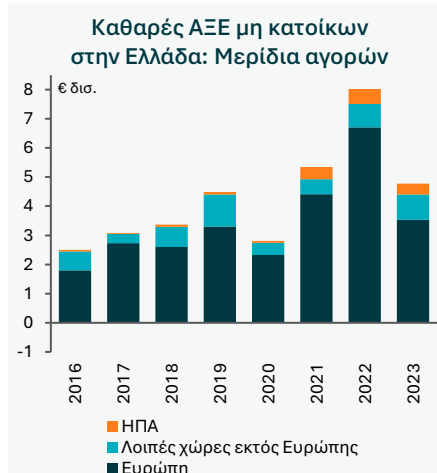
Ο ρόλος των ΗΠΑ στις εισερχόμενες ΑΞΕ προς την Ελλάδα έχει ενισχυθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, με τις σωρευτικές ροές την περίοδο 2021-23 να ανέρχονται σε €1,3 δισ., αντιστοιχώντας περίπου στο 7,5% των συνολικών εισροών ΑΞΕ αυτής της περιόδου. Παρόλα αυτά, το απόθεμα εισερχόμενων ΑΞΕ από τις ΗΠΑ παραμένει σε χαμηλά επίπεδα (€3,3 δισ. ή 5,5% από συνολικό απόθεμα ΑΞΕ περίπου €60 δισ. στην Ελλάδα το 2023). Οι φημολογούμενες πολιτικές για προσέλκυση ή επαναπατρισμό επενδύσεων προς τις ΗΠΑ δεν αφορούν κλάδους με σημαντική βαρύτητα στην ελληνική οικονομία και τις αντίστοιχες ΑΞΕ, ωστόσο ο αυξανόμενος ανταγωνισμός και η παροχή ισχυρότερων κινήτρων από τις ΗΠΑ μπορούν να εκτρέψουν διεθνή κεφάλαια, μειώνοντας τις νέες επενδύσεις – ειδικά σε κατηγορίες έντασης τεχνολογίας αλλά και σε ενεργοβόρους κλάδους – μακριά από την ΕΕ και, κατ’ επέκταση, και από την Ελλάδα.

Ο ρόλος των ΗΠΑ στις εισερχόμενες ΑΞΕ προς την Ελλάδα έχει ενισχυθεί, από πολύ χαμηλό όμως επίπεδο ...

... με τις σωρευτικές ροές ΑΞΕ στην Ελλάδα από τις ΗΠΑ την περίοδο 2021-23 να ανέρχονται σε €1,3 δισ., αντιστοιχώντας περίπου στο 7,5% των συνολικών εισροών ΑΞΕ της περιόδου.

Ωστόσο, οι διαφαινόμενες αλλαγές πολιτικής αναμένεται να προσελεύσουν αυξημένα επενδυτικά κεφάλαια στις ΗΠΑ, αποστερώντας τα από την ΕΕ, με αρνητικές επιδράσεις στη μεσοπρόθεσμη αναπτυξιακή δυναμική της ευρωπαϊκής οικονομίας

Περιορισμένες άμεσες επιδράσεις για την Ελλάδα που διαθέτει ισχυρούς βραχυπρόθεσμους αναπτυξιακούς καταλύτες, αλλά αυξανόμενες προκλήσεις για τον παραγωγικό μετασχηματισμό, την ανταγωνιστικότητα και τη μεσοπρόθεσμη αναπτυξιακή δυναμική της ΕΕ και της Ελλάδας

Συνολικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι, υπό το βασικό μας σενάριο οριζόντιας αύξησης των δασμών κατά 10 π.μ. για την ΕΕ ή/και εφαρμογής ισοδύναμων μέτρων με στόχο τη συρρίκνωση των εμπορικών πλεονασμάτων της ΕΕ, η βασική αρνητική επίδραση για την Ελλάδα θα μπορούσε να προκύψει έμμεσα από την επιδείνωση των επιδόσεων της ευρωζώνης, με το ΑΕΠ να επιβραδύνεται κατά 0,2% ετησίως το 2024 και το 2025 ή κατά 0,4% σωρευτικά. Σύμφωνα με το ίδιο σενάριο (χωρίς αντίμετρα από την Κίνα), η επίπτωση θα μπορούσε να εξαλειφθεί σχεδόν πλήρως για την ελληνική οικονομία, εάν σημειωνόταν μείωση στις διεθνείς τιμές ορυκτών καυσίμων άνω του 15% κατά την περίοδο 2025-26, σε σχέση με το μ.ό. του 2024, που θα υπεραντιστάθμιζε την υποχώρηση και παραμονή της ισοτιμίας δολαρίου/ευρώ σε εύρος 1,00-1,05.

Δεδομένων των δημοσιονομικών προκλήσεων για αρκετές ανεπτυγμένες οικονομίες, των ασύμμετρων επιδράσεων στη βιομηχανία αλλά και τις διαφορετικές δυνατότητες του κάθε κράτους να υλοποιήσει παραγωγικές επενδύσεις στις ΗΠΑ, παρακάμπτοντας τους περιορισμούς – με τη Γερμανία να δέχεται το μεγαλύτερο πλήγμα αλλά παράλληλα να έχει και τη μεγαλύτερη δυνατότητα αντίδρασης μεσοπρόθεσμα μέσω περαιτέρω ενίσχυσης των ΑΞΕ της – η πιθανότητα ενεργοποίησης σημαντικών κοινών πρωτοβουλιών σε επίπεδο ΕΕ που ενισχύουν τη συνοχή, τη δυναμική ανάπτυξη και τη συνολική ανταγωνιστικότητα περιορίζεται. Η πλήρης εφαρμογή της εκτιμώμενης νέας δέσμης πολιτικών στις ΗΠΑ αναμένεται να καταστήσει πιο δύσκολο τον παραγωγικό μετασχηματισμό και την προσέλκυση επενδύσεων έντασης τεχνολογίας και υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Ως εκ τούτου, η αποτελεσματική και πλήρης αξιοποίηση του ΤΑΑ και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, μαζί με τις διαρκείς οικονομικές μεταρρυθμίσεις, αποτελούν το βασικό ανάχωμα και συγκριτικό πλεονέκτημα της Ελλάδας σε ένα περιβάλλον κλιμάκωσης των ανταγωνιστικών πιέσεων στο εμπόριο και τις διεθνείς επενδύσεις. Παράλληλα, η μείωση των επιτοκίων, η ισχυρή πιστωτική επέκταση, και η ουδέτερη ή θετική δημοσιονομική στάση, μετά και τις σημαντικά ισχυρότερες από το αναμενόμενο δημοσιονομικές επιδόσεις κατά το 2024, σε συνδυασμό με την ανθεκτική δυναμική της βιομηχανίας και του τουρισμού, διασφαλίζουν συνθήκες υπεραπόδοσης της ελληνικής οικονομίας βραχυπρόθεσμα.

Ελληνική Οικονομία: Βασικοί δείκτες σε μηνιαία συχνότητα

	Ιαν-22	Φεβ-22	Μαρ-22	Απρ-22	Μαϊ-22	Ιουν-22	Ιουλ-22	Αυγ-22	Σεπ-22	Οκτ-22	Νοε-22	Δεκ-22	Ιαν-23	Φεβ-23	Μαρ-23	Απρ-23	Μαϊ-23	Ιουν-23	Ιουλ-23	Αυγ-23	Σεπ-23	Οκτ-23	Νοε-23	Δεκ-23	Ιαν-24	Φεβ-24	Μαρ-24	Απρ-24	Μαϊ-24	Ιουν-24	Ιουλ-24	Αυγ-24	Σεπ-24	Οκτ-24	Νοε-24	Δεκ-24	Ιαν-25			
Δείκτης Υπευθύνων Προμηθεών (PMI)	579	578	546	548	538	511	491	488	497	481	484	472	492	517	528	524	515	518	535	529	503	508	509	513	547	557	569	552	549	540	532	529	503	512	509	552	528			
Δείκτης εμπιστοσύνης - Βιομηχανία	137	107	101	2.0	5.8	-0.3	-1.9	-2.3	-4.0	-5.8	-4.8	0.5	4.6	5.6	2.5	1.9	-0.2	4.2	1.4	4.3	-1.9	-5.0	-4.9	-5.7	-1.4	-4.0	4.7	2.1	3.7	3.6	-1.3	-2.6	7.8	2.0	5.1	1.8	6.0			
Δείκτης παραγωγής μεταποιητικών βιομηχ. (ετήσια μεταβολή)	1.9	9.1	5.4	-0.6	6.3	8.8	6.4	5.8	1.6	2.0	2.4	5.8	9.2	7.2	8.7	3.4	3.9	-0.1	1.0	1.8	-0.8	9.3	2.9	5.1	5.3	2.8	-2.3	12.2	4.6	5.6	9.7	4.0	5.4	-2.5	0.5					
Γενικός δείκτης βιομηχανικής παραγωγής (ετήσια μεταβολή)	-0.7	5.8	8.8	-4.6	4.3	9.4	6.9	5.1	-1.2	-2.8	-1.0	-1.2	0.7	5.3	0.7	4.4	2.3	-3.0	-1.7	-0.2	1.8	10.3	3.3	4.5	10.3	2.0	-0.6	12.3	6.9	9.8	10.3	3.8	2.5	-2.5	4.9					
Δείκτης εμπιστοσύνης - Υπηρεσίες	338	42.1	37.2	19.7	21.6	19.3	18.9	23.6	40.0	13.4	21.0	26.5	19.3	17.7	17.9	36.5	33.8	35.0	42.6	36.4	29.6	31.6	37.0	40.4	37.1	39.0	45.4	47.7	47.1	36.6	40.4	42.7	42.4	28.1	34.0	33.1				
Δείκτης εμπιστοσύνης - Κατακόμιση	-41	-39	-51	-55	-51	-53	-55	-54	-51	-58	-52	-48	-41	-47	-41	-45	-35	-31	-29	-35	-45	-45	-46	-40	-46	-47	-45	-42	-44	-43	-44	-48	-51	-50	-47	-45	-48			
Δείκτης εμπιστοσύνης - Λαμβάνω εμπόριο	169	10.8	3.1	-3.9	2.4	1.0	1.3	-6.9	-0.4	14.1	19.4	6.1	20.2	23.9	22.0	23.9	14.4	19.6	22.5	23.4	29.3	15.2	18.8	21.8	12.5	18.8	3.2	-0.5	19.1	17.9	16.9	22.8	13.6	6.9	11.9	8.5	0.4			
Δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο (ετήσια μεταβολή)	7.7	10.8	12.4	8.7	-4.6	1.2	2.1	5.2	1.1	-1.9	1.1	-1.1	0.0	1.1	-8.7	-5.0	0.2	-7.8	-2.9	-3.3	-3.4	-6.1	-4.3	0.8	-9.3	-9.5	5.3	-6.5	10.5	6.0	-2.5	-5.1	-0.6	-1.6	1.1					
Ομοιομορφές τόβες (ετήσια μεταβολή)	24	32	-6	2	-5	-19	-7	-17	-17	-24	1	47	37	-22	66	-5	5	27	19	17	28	38	26	-13	10	76	13	27	4	-12	-3	-14	23	47						
Δείκτης τιμών ακινήτων (ετήσια μεταβολή, φημηγμένα σεφρά)	100	10.0	10.0	10.8	10.8	10.8	12.6	12.6	14.1	14.1	14.1	15.6	15.6	15.6	14.8	14.8	14.8	12.7	12.7	12.7	12.5	12.5	12.5	12.5	10.6	10.6	10.6	9.4	9.4	9.4	7.8	7.8	7.8							
Δείκτης εμπιστοσύνης - Κατασκευαστικός κλάδος	-11	-6	-3	-7	-26	-14	-33	-30	-26	-23	-23	-25	-27	6	17	4	11	-8	-7	-6	-14	6	8	15	20	5	6	4	5	15	8	11	6	2	-5	14	13			
Αισθητότητα (ετήσια μεταβολή)	7.6	12.0	13.4	10.2	5.1	4.2	3.2	2.1	2.6	2.4	1.3	2.5	3.6	-0.5	1.2	1.9	1.3	1.9	1.9	0.1	0.9	2.4	-0.4	1.5	1.7	1.9	1.3	3.2	1.2	1.5	0.9	2.5	1.6	1.7	3.3	0.8				
Επίτοκα νέων δανείων (δωτικού τομείς (απορρόφησης))	-2.4	-3.5	-5.1	-6.1	-7.5	-8.2	-7.9	-7.4	-7.4	-4.2	-3.7	-2.2	-1.6	-0.6	1.2	2.8	3.3	4.1	3.8	3.6	4.5	2.8	3.2	2.6	3.0	2.8	3.0	2.9	3.2	3.5	3.2	2.9	2.7	3.1	2.9	2.6				
Δάναα προς ιδιώτες (ετήσια μεταβολή)	0.9	1.4	1.6	2.8	3.3	4.5	5.5	5.8	6.0	5.3	5.0	6.3	5.7	4.8	5.2	3.9	3.1	2.8	1.2	0.9	2.1	2.1	2.8	3.6	3.0	3.8	4.5	4.5	4.8	6.1	6.4	6.9	6.6	9.1	10.0	8.9				
Καταθέσεις εγχώριου ιδιωτικού τομείς (ετήσια μεταβολή)	9.3	8.7	7.0	5.8	6.3	6.9	6.1	5.2	5.9	5.6	4.2	4.5	3.2	2.6	4.5	3.7	3.3	3.5	3.4	3.4	3.4	2.5	2.4	3.0	2.7	3.0	2.6	2.8	2.5	2.9	2.7	3.3	3.3	3.3	5.0	4.5				
Επίτοκα νέων καταθέσεων προθεσμίας (νοικοκυριά, ασφαλήθ.)	-6.1	-7.1	-8.7	-10.0	-11.2	-12.0	-11.5	-11.3	-11.9	-8.9	-8.3	-6.9	-6.5	-5.1	-3.4	-1.8	-1.5	-0.3	-1.0	-1.2	0.1	-1.6	-1.2	-1.7	-1.3	-1.1	-1.5	-1.2	-0.6	-0.4	-0.8	-1.1	-1.1	-0.5	-0.6	-0.9				
Δείκτης Οικ. Κλίματος Ελλάδα (Ευρ. Επιτροπή)	113	114	112	103	107	103	100	100	105	98	101	104	106	107	106	108	107	109	110	111	106	105	105	105	107	105	108	108	110	110	106	106	110	108	107	106	109			
Δείκτης Οικ. Κλίματος Ευρωζώνη (Ευρ. Επιτροπή)	114	115	106	104	105	104	99	99	95	94	95	97	99	100	99	99	97	96	95	94	94	94	94	94	94	97	96	96	97	96	96	96	96	96	96	96	94	95		
Έξυγνωνξ (επίσ. περσθ. διδωθών, ετήσια μεταβολή) φη κη μέρσ)	31.4	30.8	28.3	26.8	27.1	28.0	27.4	28.9	26.5	28.3	23.1	21.0	20.3	15.6	14.2	10.6	8.3	4.9	1.5	-1.1	-4.9	-4.6	-6.1	-8.8	-9.5	-7.6	-8.9	-6.4	-6.0	-4.3	-2.1	-1.3	3.5	1.7	3.3					
Εισαγγωνξ (επίσ. περσθ. διδωθών, ετήσια μεταβολή) φη κη μέρσ)	41.0	42.2	40.3	38.6	39.2	33.5	31.8	29.2	28.1	26.6	20.1	15.4	12.4	8.2	5.0	1.6	-1.0	-2.6	-3.4	-2.9	-3.5	-3.0	-1.9	-0.5	0.1	1.5	1.7	5.4	4.3	3.4	5.6	3.0	3.8	2.3	3.8					
Τοποστωξ φηξξξ (Γξθ, ετήσια μεταβολή)	257	315	319	894	673	241	87	44	52	29	45	52	86	81	61	30	14	18	16	10	13	14	28	32	16	26	31	14	21	9	4	7	7	9	24					
Επιβατηβά κίνηση στο Δεσθή Αερολιμένα Αθηνών (ετήσια μετ.)	297	436	556	616	355	157	63	42	52	46	35	55	103	78	45	30	25	21	18	17	17	21	19	13	22	24	22	22	15	11	12	12	11	16	18					
Επίδοση συνολ. ζήτησης φη κη μέρσ. σφξρξξξ στο δίκτυο (ετήσια μετ.)	8.8	3.4	10.4	-6.3	1.6	0.0	-11.8	-13.2	-3.3	-8.3	-11.6	-13.0	-14.8	-2.5	-17.2	-2.2	-6.5	-10.6	11.1	6.1	-1.9	0.9	1.7	3.0	7.0	-4.2	-3.4	-2.8	0.2	28.8	4.3	3.5	3.9	3.2	7.3	4.4				
ΦΠΑ Λοιπών ηρσθώντων κη υπηρεσθών (ετήσια μεταβολή)	1.6	61.6	22.9	23.6	19.4	24.7	26.7	23.2	11.6	25.4	24	12.6	43.2	-6.1	-28.0	15.7	10.6	5.9	6.1	5.9	17.6	0.1	19.9	10.5	6.1	-8.8	44.6	12.4	15.9	6.7	13.9	0.4	14.1	11.0	6.4					
Κώδικς εργασθών επιγξρξξσων (ετήσια μετθβ, διδωθρ/κθ βηθξξκ)	236	44.2	45.3	37.9	50.1	50.4	38.9	50.3	47.8	32.7	20.4	34.0	24.1	1.3	2.8	-2.1	-0.5	-8.7	-6.7	-10.5	-12.8	-3.8	-2.5	-13.2	-1.5	9.7	-2.0	16.1	1.5	2.7	12.7	2.9	1.9	4.2	3.4					
Σύνολο με ρηθμό αλξήρξξ ΔΕΠ																																								
	ηξξκξ σφρξξξσση	Μέγρξξ σφρξξξσση	Αρθξ σφρξξξσση	Στεθροσθίση	Αρθξ αλξήρξξ	Μέγρξξ αλξήρξξ	Τηξκξξ αλξήρξξ																																	

Πηξξξξ: Εθθνή Τηξξξξξξ, Τξξ ΕΠΣΣΤ, Ήπορξο Οικονομικών, Ευρ. Επιτροπή, ΗΣ Μάρκξξ, ΙΟΒξ ΔΔΔ, ΔΑΜΗΕ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ | ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Νίκος Σ. Μαγγίνας, PhD | Επικεφαλής Οικονομολόγος, Δ/ντής Οικονομικής Ανάλυσης
e-mail: nimagi@nbg.gr

ΥΠΟΔ/ΝΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Αικατερίνη Γουβέλη, MSc
(+30210) 334 2359
e-mail: gouveli.aikaterini@nbg.gr

Ελένη Μπαλίκου, MSc
(+30210) 334 1198
e-mail: balikou.eleni@nbg.gr

Ελευθέριος Αθανασίου, MSc
(+30210) 334 1453
e-mail: athanasiou.eleftherios@nbg.gr

Σοφία Τσαρούχα, MSc
(+30210) 334 1626
e-mail: tsaroucha.sofia@nbg.gr

Τσούκα Χριστίνα, MSc
(+30210) 334 1455
e-mail: tsouka.christina@nbg.gr

Τσιώκας Παύλος, MSc
(+30210) 334 1475
e-mail: tsiokas.pavlos@nbg.gr

Το παρόν έντυπο εκδόθηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Το παρόν έντυπο είναι μόνο για πληροφόρηση και δε μπορεί να χρησιμοποιηθεί ή να θεωρηθεί σαν πρόταση ή άλλου είδους προτροπή για αγορές ή πωλήσεις επενδυτικών προϊόντων ή χρηματοπιστωτικών μέσων. Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στο παρόν έντυπο, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας και δεν υποχρεούται να επικαιροποιεί το περιεχόμενο του παρόντος. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, τα στελέχη της, το προσωπικό της ή/και άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν ευθύνονται ούτε αναλαμβάνουν ουδεμία νομική υποχρέωση σε σχέση με οποιαδήποτε επενδυτική απόφαση η οποία βασίστηκε στο παρόν έντυπο. Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, αποδέκτες του παρόντος, θα πρέπει πριν τη λήψη των επενδυτικών τους αποφάσεων να λαμβάνουν κάθε απαιτούμενη συμβουλή από εξωτερικούς επενδυτικούς, νομικούς, φορολογικούς ή άλλους συμβούλους. Οι τυχόν εκτιμήσεις που παρατίθενται σχετικά με τις μελλοντικές διακυμάνσεις δεν αποτελούν ασφαλή ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Επιπλέον, τονίζεται ότι οι υποκείμενες αξίες που αναφέρονται εμπεριέχουν επενδυτικούς κινδύνους ακόμη και κίνδυνο μείωσης του επενδυόμενου κεφαλαίου. Η Τράπεζα έχει λάβει όλα τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων που μπορεί να ανακύψει με τους χρηματοοικονομικούς αναλυτές που παράγουν την έρευνα και τους αποδέκτες αυτής και έχει θεσπίσει, εφαρμόζει και διατηρεί κατάλληλη αντίστοιχη πολιτική. Τέλος, επισημαίνεται ότι η διανομή του παρόντος σε πρόσωπα που δεν διέπονται από το ελληνικό δίκαιο ενδέχεται να υπόκειται σε απαγορεύσεις ή περιορισμούς από τον εκάστοτε σχετικό εφαρμοστέο νόμο. Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση του δελτίου ή τμήματος αυτού πρέπει υποχρεωτικά να έχει την έγκριση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.